

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 28. europaudvalgsmøde

Mødedato: tirsdag den 16. april 2024

Tidspunkt: kl. 15.30

Sted: vær. 1-133

Dagsorden

Den 15. april 2024

1. Forelæggelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 17.-18. april 2024

Forelæggelse ved statsministeren

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 17-18/4-24 - Bilag 2 (henvendelse af 15/4-24
fra Dansk Industri)

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 17-18/4-24 - Bilag 1 (udkast til konklusioner)

- L 2. Eventuelt

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Europaudvalget

Referat af 28. europaudvalgsmøde

Dato: tirsdag den 16. april 2024

Tidspunkt: kl. 15.30

Sted: vær. 1-133

Til stede: Henrik Møller (S) næstformand, Karin Gaardsted (S), Karin Liltorp (M), Alexander Ryle (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Bigum (SF) og Christian Friis Bach (RV).

Desuden deltog: Statsminister Mette Frederiksen.

Alex Ahrendtsen fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Forelæggelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 17.-18. april 2024

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 17-18/4-24 - Bilag 2 (henvendelse af 15/4-24 fra Dansk Industri)

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 17-18/4-24 - Bilag 1 (udkast til konklusioner)

Ukraine

Statsministeren (Mette Frederiksen): Set med danske briller er diskussionen om Ukraine den vigtigste. Jeg håber, at alle har hørt kaldet fra Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyj. Russerne er i gang med at bombe dem sønder og sammen. De kan ikke beskytte deres civilbefolkning og kritiske infrastruktur. Det skyldes ikke mindst, at mængden af luftforsvarsmissiler er begrænset, og det går ikke, at vi – alle os, der er allierede – ikke tilvejebringer det, de har behov for. Det er en fælleseuropæisk opgave. Det er meget positivt, at Tyskland for nylig har givet tilsagn om at levere endnu et Patriotluftforsvarssystem, men der er behov for mere. Vi fortsætter vores meget stærke danske engagement, hvad angår indkøb af ammunition, herunder via tredjelande, og vi tilskynder til, at det, der måtte ligge på lager i resten af Europa, kommer til Ukraine.

Derudover skal vi øge forsvarskapaciteten i den europæiske forsvarsindustri. Det havde vi lejlighed til at drøfte på mødet den 3. april 2024. Forud for topmødet mødes jeg med mine to kolleger fra Tjekkiet og Nederlandene og med NATO's generalsekretær. Vi fire mødes for at diskutere, hvordan vi bedst kan understøtte, at Ukraine får det luftforsvar, som Ukraine har behov for. I weekenden kunne man se, hvad et effektivt luftforsvar betyder, og det har ukrainerne også noteret sig.

Konkurrenceevne, det indre marked og industripolitik

Statsministeren (Mette Frederiksen): Der er blevet udarbejdet en rapport om Europas indre marked ved den tidligere italienske premierminister Enrico Letta. Konklusionerne herfra ventes bl.a. at sætte fokus på behovet for at føre en ambitiøs industripolitik. Den tilgang støtter den danske regering. Den geopolitiske virkelighed kommer til at kræve ganske meget af os europæere. Vi har behov for en robust økonomi, vores virksomheder har behov for at konkurrere, og vi skal selvfølgelig selv være den nødvendige, stærke globale stemme.

Det kommer til at kræve meget, bl.a. et tættere samarbejde om at reducere strategiske afhængigheder. På direkte dansk betyder det ikke at være afhængig af nogen, vi ikke er enige med. Sidste vinter så vi, hvad det kostede os at være afhængige af russisk gas. Det må vi ikke gentage, og derfor skal vi selvfølgelig ikke have nye afhængigheder af andre lande på noget, der er vigtigt for os. I det hele taget er vi nødt til i den nye sikkerhedspolitiske situation at se alt igennem de briller, også når det gælder industripolitik, økonomisk politik, det indre marked osv.

Det er vigtigt, at vores virksomheder i Europa har de bedste rammevilkår, at der er færre byrder, god adgang til privat finansiering og ikke mindst hurtigere tilladelser. Det siger jeg ikke mindst i sammenhæng med behovet for den grønne omstilling, hvor vi bevæger os langsomt i Europa og opstiller mange forhindringer og barrierer for det, vi egentlig gerne vil, f.eks. have mere vedvarende energi. Det oplever vi også i Danmark, hvor vi gerne vil videre med off shore-udbygning, men det tager meget, meget lang tid. Det er afgørende for hele Europa, at vi får omstillet os til det grønne. Det er vigtigt for alle, ligegyldigt om man er privat husholdning, forbruger eller virksomhed, at der er adgang til billig grøn energi. Det er også vigtigt for Europas samlede konkurrenceevne, når vi kigger mod USA og mod Østen.

Vi kommer også til at diskutere landbrugsudfordringer.

Christian Friis Bach (RV): Vi har tidligere drøftet strategisk autonomi og afhængighed, og jeg håber, at vi som lille åben økonomi – og helt principielt – stadig er tilhængere af, at vi handler med hinanden, og at det også bidrager til fred og fordragelighed. Jeg håber, man bliver ved med at understrege, at vi skal fastholde vores opbakning til det internationale regelbaserede handelssamarbejde, og at det er afgørende, at tiltag bliver taget inden for den ramme. Jeg er sikker på, at det er Danmarks holdning, men det er vigtigt, at Danmark bliver ved med at understrege det. På den lange bane bidrager gensidig afhængighed også til fred i verden.

Karin Gaardsted (S): Statsministeren siger, at den grønne omstilling ikke går lige stærkt alle steder. Jeg var for nylig sammen med erhvervsministeren på besøg hos Grundfos. Deres hovedpointe er lige præcis, at implementering af EU's beslutninger går for langsomt i en række af de europæiske lande, og det ville støtte deres mulighed for eksport og vækst i betydelig grad, hvis man kunne fremme implementeringen i alle de europæiske lande. Kan man gøre noget ved det? Kan statsministeren bringe det med på mødet?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Til Christian Friis Bach vedrørende den globale verdenshandel: Vi står solidt – ikke alene regeringen, men også en meget stor del af Folketinget – hvor vi har stået igennem mange år: Vi har behov for internationale spilleregler, og det gælder ikke mindst på handelsområdet. Vores udfordring er, at mens vi er optagede af at spille efter reglerne, er andre

helt ligeglade med reglerne. Hvad enten det er at invadere et europæisk land, som Rusland har gjort, eller de brud, der også er på verdenshandelen. Derfor er der en balance i at holde fast i alt det, vi har opnået internationalt siden afslutningen på anden verdenskrig, men også at forstå, at ikke alle ønsker et demokratisk verdenssamfund, der fungerer med gennemsigtige regler. De skal ikke have lov til at vælge de udemokratiske metoder.

Til Karin Gaardsted: Det går generelt for langsomt i Europa med at gøre det, vi gerne vil. Noget skyldes, at vi selv opstiller en hulens masse barrierer for, at det faktisk kan lade sig gøre. Derudover er energieffektivisering – som mange danske virksomheder kan give store bidrag til – noget, som mange europæiske lande kommer til at kigge ind i. Det er jysk snusfornuft, at vi erstatter gamle bygningsmasser med noget, der passer på energien, og på den måde sparer man penge som forbruger. Det gør vi også på klimaregnskabet. Vi arbejder for at fremme den dagsorden sammen med virksomhederne i Danmark.

Marianne Bigum (SF): Den grønne omstilling spiller en ret stor rolle i forhold til den strategiske autonomi, f.eks. i forbindelse med fødevarer. Der bliver gang på gang fremlagt, at vi har problemer med fødevarer efter invasionen af Ukraine. Hvordan kan vi blive mindre påvirkede af det? Meget af kornet bliver anvendt til foder, så den grønne omstilling er også et værktøj til at opnå strategisk autonomi. Den cirkulære økonomi handler også om, hvordan vi kan reducere mængden af råvarer, så vores virksomheder og samfund kan bestå selv i usikre tider, hvor det kan være svært at få forsyningskæderne til at hænge sammen.

Karin Liltorp (M): Det optager lægemiddelindustrien meget, at vi er 100 pct. afhængige af Indien og Kina, når det kommer til levering af råstoffer til lægemidler. Fylder den diskussion noget? Meget kommer til at handle om energiforsyning, men den anden del bekymrer mig også. Det går jo godt, så længe vi er gode venner med dem, og det bliver vi forhåbentlig ved med, men diskuteres det?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Der er en meget stor bevidsthed om alle kæder inden for alt, når vi taler afhængighed, og ikke kun energi. Det er helt rigtigt, at vi har en god relation til Indien, både fra dansk og europæisk side. Den mener jeg vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at holde fast i. Det er verdens største demokrati, og sikkerhedspolitik ligger vi tættere på Indien end på især et andet stort land ikke så langt fra Indien. Så der er mange gode grunde til at samarbejde med Indien, men det ændrer ikke på, at afhængighed er farligt i denne verden. Man bør ikke placere sig der.

Den nye strategiske dagsorden

Statsministeren (Mette Frederiksen): Den nye strategiske dagsorden skal vedtages i juni 2024. Den kommer på et tidspunkt, hvor der sker meget i verden. Vi har behov for et stærkt og handlekraftigt Europa og EU de næste 5 år. Samtidig med at vi gør os selv stærkere, skal vi også gøre klar til at modtage nye medlemslande. Derfor er vi i gang med en diskussion om, hvordan vi indretter os internt i EU, så udvidelsen kommer til at foregå på bedst mulig vis.

Christian Friis Bach (RV): Udkastet til den strategiske dagsorden er blevet drøftet i adskillige medier og har givet anledning til stærke bemærkninger, især fra de grønne organisationer, fordi miljø,

natur, biodiversitet og klima ser ud til i den grad at være fraværende, også i forhold til tidligere strategiske dagsordener fra EU. Deler statsministeren bekymringen for, at miljø, natur, biodiversitet og klima nu i virkeligheden rykker længere bagud? Hvis statsministeren deler den bekymring, kan Danmark så gøre noget for at få fokus på det i drøftelserne frem til juni måned, så vi får det stærkere placeret i den dagsorden?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi kommer selvfølgelig til at arbejde for, at den strategiske dagsorden også har en grøn søjle. I de kommende 5 år har vi ikke behov for, at klimaet fylder mindre. Samtidig er det vigtigt, at vi gør det socialt balanceret og klogt. Vi har vundet meget lidt, hvis vi i vores iver for at løse klimakrisen eller biodiversitetskrisen går så hurtigt og langt frem, at prisen er galoperende ulighed, at mennesker mister deres arbejde, at der ikke længere er en sammenhæng mellem land og by, eller hvad vi ellers kan være bekymrede for. Jeg synes, at det gode er, at vi i Danmark igennem de senere år har vist, at man godt kan sætte høje forpligtende målsætninger. Vi når vores 2025-mål, uden at det har betydet, at en masse mennesker har mistet deres arbejde, og uden, at uligheden er eksploderet, eller at vi har gjort det umuligt at bo på landet. Vi har et fundament som land i at have høje ambitioner, som vi har nået på en socialt balanceret måde, og det kommer vi selvfølgelig til at fremføre i diskussionen.

Marianne Bigum (SF): Der mangler rigtig meget på det grønne i udkastet til den strategiske dagsorden. Der har bl.a. været kritik af det, man skriver om konkurrenceevne. Man kunne godt foretage et strategisk valg i forhold til f.eks. de grønne industrier, energieffektiviseringer og grøn energi, som i øvrigt gør os uafhængige af gas fra lande, vi gerne vil være uafhængige af. Den europapolitiske aftale er ret ambitiøs, bl.a. ved at se den grønne omstilling som en konkurrenceparameter, samt at biodiversitetskrisen og naturkrisen bør tages meget mere seriøst.

I udkastet til den strategiske dagsorden står der, at vi lykkes med den grønne og digitale transition. Det handler også om at få nogle bæredygtige økosystemer. Naturen har jo en ret væsentlig rolle – den giver os rent vand, ren luft osv., hvilket vi burde satse højere på i EU, også i en verden med urolighed. Vi havde en fin diskussion om det i forbindelse med det seneste topmøde. Hvordan blev tilgangen med i højere grad at tænke natur ind som en del af løsningen på disse ting modtaget på det topmøde? Jeg er enig med statsministeren i, at folk ikke skal miste deres arbejde på grund af den grønne omstilling – så skal de i hvert fald have noget andet og grønnere at lave i den proces, men de skal også gerne have rent vand og ren luft, mens de lever deres liv og opholder sig med deres børn udenfor.

Christian Friis Bach (RV): Jeg forstår godt de balancer, men der er nok et par andre lande i Europa, der vil sige, at det er meget vigtigt med den sociale balance. Danmarks stemme er vigtig, når det gælder om at tale miljø og biodiversitet op. Vi står over for et europaparlamentsvalg, hvor vi risikerer at få et betydeligt mere skeptisk parlament, når det gælder den grønne omstilling. I udkastet står klima som et element udelukkende til innovation, og der står lidt om klimatilpasning. Det eneste sted, miljø er nævnt, er i forbindelse med erhvervsvenligt miljø, hvilket nok er en anden betydning end miljø. Danmark kan virkelig rejse flaget på det område. Vi plejer at operere med vægte i Europaudvalget. Vil statsministeren lægge stor og helt afgørende vægt på, at der kommer mere om miljø, biodiversitet, natur og klima ind i den strategiske dagsorden?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg tør ikke gå ind i Europaudvalgets ordvalg, for det er virkelig et sindrigt system udi det danske sprog, men jeg tror faktisk ikke, vi er uenige om indholdet: Det grønne skal stå stærkere. Af flere årsager. Jeg er enig i grundanalysen af, at det har en værdi i sig selv. Europa er afhængigt af, at vi har et sundt og ordentligt miljø, og at vi leverer et kontinent videre til næste generation, som er bedre end det, vi selv overtog. Europa som kontinent skal spille en meget afgørende rolle i forhold til at løse klimakrisen, selvfølgelig i meget stærke partnerskaber. Jeg synes også, at det spiller for lille en rolle i den strategiske dagsorden, og jeg synes, at man i nogle lande undervurderer, at man kan løse mange opgaver på samme tid ved at prioritere det grønne. Det at blive fri af de fossile brændstoffer er vigtigt i en klimasammenhæng, men det er også vigtigt i en sikkerhedspolitisk sammenhæng, og sådan kunne man blive ved. Bliver vi bedre til at genbruge, og får vi den cirkulære økonomi til at fylde mere, vil der være mindre afhængighed af nogle af de råstoffer og materialer, som vi har svært ved at få fat i. På den måde hænger alting sammen.

Mellemøsten

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi vil bl.a. drøfte Irans angreb mod Israel og konsekvenserne i regionen.

EU/Tyrkiet

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi er optagede af, om vi på nogle områder kan genoptage dialogen med Tyrkiet, men der er enighed om, at skridt i retning af tyrkisk medlemskab ikke er på bordet.

Mødet sluttede kl. 15.54.